

dražené nemovitosti váznuvších. Proti žalobě namítli žalovaní mimo jiné, že složené peníze, z nichž žalující žádá uspokojení, jsou výměnkářskými dávkami, na něž nelze vésti exekuci hledíc k předpisu § 330 ex. ř., takže žalující strana nemohla býti ani poškozena, jak to úspěšná odpůřčí žaloba předpokládá. Nižší soudy uznaly podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a v otázce, o níž jde, uvedl v

d ů v o d e c h :

V tomto sporu jde podle zjištění nižších soudů o útraty ze sporů, jež vedli výměnkáři František a Anna V., zastoupeni právně Dr. Rudolfem R., advokátem v P., proti Stanislavu a Marii V., majitelům nemovitosti, na níž byl jejich výměnek knihovně zajištěn, pro plnění zadrželých dávek výměnkářských; útraty byly pak s vydobytými výměnkářskými dávkami i s úroky knihovně zajištěny na polovině nemovitosti patřící Marii V.; vysouzené útraty, pokud jde o výši 9.373 K 05 h s přísl., pro něž žalující strana vznesla odpůřčí žalobou odpor, nebyly Dr. Rudolfu R. zaplacený a výměnkáři postoupili svým žalovaným dětem Julii H. a Marii H. také ony útratové nároky, z nichž měli uspokojiti svého jmenovaného zástupce. Účelem ustanovení § 330 ex. ř. jest ovšem chrániti výměnkáře v jeho výživě a proto právě zákon z vedení exekuce vyloučil výměnky v hodnotě menší než 4.000 K ročně. Než odporovalo by tomuto účelu zákonného ustanovení § 330 ex. ř., kdyby z vedení exekuce měl býti vyloučen i nárok na přisouzené útraty knihovně zajištěné a to jmenovitě na úkor právního zástupce, jenž svým přičiněním vymohl jak zadrželé dávky tak i onen útratový nárok sám, který je právě ekvivalentem tohoto přisudku útratového, a jemuž útraty zaplacený nebyly. V takovém případě, v poměru právního zástupce a klienta, přisouzené útraty ve skutečnosti ani nepatří výměnkáři, nýbrž právnímu jeho zástupci a nelze uznati za spravedlivé, jestliže výměnkář, pomina zcela svého právního zástupce o útratovém přisudku či o vydobytých útratách na jeho úkor disponuje. Není tedy v rozporu ani s ustanovením § 330 ex. ř., jestliže se právnímu zástupci v takovém případě přizná právo exekuce k vydobytí jeho útratových nároků a to zvláště na pohledávky z důvodu přisouzených útrat sporů a zadrželé výměnkářské dávky anebo na částky k zajištění těchto útratových pohledávek složené, když ony samy převyšují nároky právního zástupce, jež byly základem tohoto odpůřčího sporu. Námitka žalovaných, že by žalobci nebyli mohli vésti s úspěchem exekuci a že postoupením nemohli býti poškozeni, tedy neobstojí.

Čís. 17367.

K výkladu § 18 (2) přídatkového zákona č. 75/35 Sb. z. a n.

Neobsahuje-li povolení ministerstva obchodu udělené podniku podle § 18 (2) přídat. zák. k likvidaci přídatkového zařízení v té příčině žádné

obmezení, neodporuje pojmu likvidace podle řečeného zákonného ustanovení, zvýší-li podnik, jemuž se dostalo povolení k likvidaci přídávkového zařízení, přechodně hodnotu kuponů ke kupovanému zboží přidávaných, jestliže tak podnik již dříve činil a jestliže takové zařízení je obvyklé a hospodářské situaci podniku přiměřené.

(Rozh. ze dne 7. září 1939, Rv I 3186/38.)

Ministerstvo obchodu povolilo žalované straně na její žádost lhůtu do 19. července 1940 k likvidaci jejího přídávkového systému pod podmínkou, že bude šetřiti ustanovení § 6 odst. 2—4 příd. zákona. Žalující strana tvrdí, že žalovaná překročuje meze povolené jí likvidace, neboť pod pojmem likvidace lze rozuměti jen právo prováděti do určité stanovené lhůty přídávkový systém v tom rozsahu, jak byl provozován v podniku v době žádosti k ministerstvu obchodu. Žalovaná prováděla svůj přídávkový systém v době podání žádosti k ministerstvu obchodu tak, že při koupi určitého zboží přidávala kupony mající určitou hodnotu a to po 100 jednotkách majících hodnotu 1.50 Kč. V době povolené jí k likvidaci tohoto zařízení vydala však letáky, ve kterých oznamuje, že zvyšuje hodnotu všech kuponů o 50%, takže 100 jednotek odpovídá hodnotě 2.25 Kč. Toto zvýšení bylo jen přechodným, neboť žalovaná je činila závislým na tom, že sběratelé kuponů jí tyto zašlou do 15. prosince 1937. Není však vyloučeno, že akci tuto bude opakovati i při jiných příležitostech. V letáku tom označovala náhradní zboží slovem dárek, což je podle § 9 přídávkového zákona nepřípustné. Žalující strana navrhlá proto, aby žalovaná firma byla uznána povinnou zdržeti se v hospodářském styku ve spojitosti s prodejem svého zboží, zejména kovového zboží, zvláště knoflíků, ohlašování, nabízení nebo poskytování věcí a předmětů, které nejsou předmětem řádného obchodování a podnikání žalované strany, při současném vyúčtování 100 kuponových jednotek za vyšší částku než 1.50 Kč. N i ž š í s o u d y zamítly žalobu.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Jde jen o to, zda žalovaná, již byla povolena lhůta k likvidaci jejího přídávkového zařízení podle § 18 odst. 2 přídávkového zákona, směla v této lhůtě, a to — jak dovolatelka sama připouští — přechodně zvýšiti cenu kuponů o 50%, aniž by bylo lze proti ní zakročiti podle § 16 zákona. Dovolatelka má za to, že žalovaná tím vybočila z rámce povolené jí likvidace, takže její jednání jest postiženo zákazy přídávkového zákona. Poukazuje při tom na gramatický a logický význam pojmu likvidace, na předpisy o analogii a § 6 obč. zák., na rozdíl v doslovu prvního a druhého odstavce § 18 zákona a na výjimečnost tohoto předpisu opodstatňující jeho restriktivní výklad. S dovolatelkou nelze však souhlasiti. Zákon sám ani pojem likvidace ani způsob, jak se tato má

provésti, nevyložil. Uvážití jest, že předpis § 18 zákona jest předpisem přechodným, jímž v obou v něm uvedených případech byly odsunuty účinky zákona na určitou dobu. Rozdíl jest jen v tom, že podle § 18 první odstavce nastává odsunutí účinnosti zákona na dobu nejvýše šesti měsíců již ze zákona samého, kdežto podle druhého odstavce na dobu, kterou povolilo ministerstvo obchodu k likvidaci přídatkového zařízení u podniku, byla-li podniku lhůta k odstranění zavedeného u něho zřízeného určitého zařízení přídatkového ministerstvem obchodu povolena. V tomto případě zákon, přihlížeje k případné možnosti poškození podniků odstraněním u nich zavedeného určitého přídatkového zařízení, se rozhodl, že bude zatím ve prospěch oněch podniků toto zařízení u nich ještě po další dobu trpěti, ač jinak zařízení to odporuje přídatkovému zákonu a ač by je jinak bylo možno postihnouti podle předpisu § 16 zákona. Povolení likvidace může ministerstvo vázati na určité podmínky pohybující se v intencích přídatkového zákona, jak se také stalo v souzeném případě, kde žalovaná byla vázána na zachování postupu předepsaného § 6 odst. 2 až 4 zákona. Jakým způsobem však má dojít u podniků k likvidaci přídatkového zařízení v dané jim lhůtě, ponechal zákon podnikům samotným. Vodítkem, proč tak učinil, byl účel sledovaný § 18 odst. 2 zákona, totiž ochrana podniků před případnou újmou. Tento účel předpokládal, že povolenému takto přídatkovému systému bude i nadále zachována jakási pružnost. Proto bylo umožněno, aby pro určité případy podle daných okolností opatřením příslušného správního úřadu byla účinnost zákona odsunuta na další dobu přiměřenou potřebám toho kterého případu. Právě z této okolnosti vyplývá, že nelze slovu likvidace v § 18 odst. 2 užitému rozuměti jinak, než že podnik musí, nebylo-li mu v té příčině uloženo zvláštní obmezení, do uplynutí lhůty mu k tomu povolené s přídatkovým systémem u něho zavedeným skoncovati tak, že po uplynutí oné lhůty pozbude svého výjimečného postavení. V tom smyslu se vyslovil zcela zřetelně vládní návrh k přídatkovému zákonu a z důvodové zprávy k § 18 odst. 2 zákona jest zřejmé, že v té příčině zákonodárce přes odlišnou formulaci vládního návrhu nebyl jiného mínění, než vládní návrh sám. Pojmu likvidace by také neodporovalo samo o sobě obvyklé, hospodářské situaci přiměřené zvýšení cen kuponu a nelze v té příčině souhlasiti s opačným názorem dovolání. Tak tomu jest v souzeném případě, když podle zjištění žalovaná již dříve přidávala během času vícekrát t. zv. poukázky na mimořádný podíl ze zisku, kterými se zvyšovala hodnota kuponů. Že by toto zvýšení bylo v souzeném případě nějaké neobvyklé, dovolatelka ani ne tvrdila. Povolení ministerstva obchodu, jež v tom směru neobsahuje žádného obmezení, jest proto vztahovati i na případ dovolatelkou žalované straně vytýkaný. Povolení to jest pro soudy závazné a žalovaná nemůže proto z příčiny pozastaveného jednání býti postížena předpisy přídatkového zákona.